

Lovinobanský občasník

noviny občanov obce Lovinobaňa - Uderiná

Ročník III

Júl 2009

Číslo 2

Nepredajné

Deň detí

Obec Lovinobaňa v spolupráci s kultúrnou a stavebnou komisiou pripravila pre Vás dňa 13.6.2009 deň plný hier a zábavy, pri príležitosti „MDD“ a otvorenia nového detského ihriska pri Dome služieb. Celá akcia sa konala pod záštitou strany SMER, kde nás svojou návštevou poctili zástupcovia strany: Ing. Hámorník - predseda obvodného úradu a okresnej strany SMER a Ing. Černok z úradu práce a sociálnych vecí.

Ing. Hámorník vo svojom príhovore okrem iného vyslovil poďakovanie občanom za hojnú účasť na akcii MDD, ako aj poďakoval za úspech strany SMER v obci Lovinobaňa či už vo voľbách prezidenta republiky alebo voľbách do Európskeho parlamentu. Vyjadril snahu pomôcť Lovinobani, aby sa zaradila medzi rozvojové obce, keďže v minulom období obec stratila trend napredovania. Ďalej povedal, že v tomto roku sa ešte stretneme pri otvorení multifunkčného ihriska za základnou školou, kde prisľúbil svoju účasť aj premiér SR Róbert Fico. Ďalej je rozbehnutý projekt na základnú školu, kde by obec Lovinobaňa mala dostať 664 000,- €. Ďalej VÚC Banská Bystrica vyhovelá žiadosti Obecného úradu na rekonštrukciu a obnovu obecného rozhlasu a prispela sumou 2 000,- €. Strana SMER chce byť aj v budúcom období nápomocná starostovi obce ako i poslancom pri plnení rôznych projektov týkajúcich sa rozvoja obce Lovinobaňa a Uderiná.

Dúfame, že najväčšiu radosť sme spravili našim deťom, ktorým známy zabávač Jožo Pročko rozdal vyše 100 darčiekov a množstvo sladkostí a balónov. Naše poďakovanie patrí okrem p. Pročka taktiež spoločnosti Autosport Szilágyi, ktorá tiež pripravila pre deti pekný program. V popoludňajších hodinách sa deti mohli vyblázniť na detskej diskotéke a večer zase rodičia na tanečnej zábave. Starosta obce ďakuje za prípravu celej akcie sponzorom: strane SMER a p. Rebrošovi, p. Klinčokovej, Autosportu Szilágyi, potravinám Jednota, potravinám CBA, p. Lalíkovi a p. Golianovi za prípravu guľášu, p. Bakanovej spolu s kolektívom MŠ za pekný program a p. Mgr. Kocúrovej, ktorá tiež so svojimi žiakmi ZŠ prispela kultúrnym programom.

Ďalšie pripravované aktivity kultúrnej komisie:

1. 29. augusta – Vatra pri príležitosti SNP
2. september – Tradičný Lovinobanský jarmok
3. december – Silvestrovská zábava

Ján Uhrin, predseda kultúrnej komisie

Otvorenie detského ihriska

Dňa 13.6.2009 sa nám podarilo pripraviť detské ihrisko pri dome služieb do takej podoby, že mohlo byť otvorené. Cesta za jeho otvorením, však bola náročná a nijako jednoduchá. Avšak ako stále tvrdím ak sa chce, tak sa robíť dá a aj veci sa hýbu správnym smerom. S myšlienkou vybudovania detského ihriska sme ako stavebná komisia prišli ešte v roku 2007, kedy sme predostreli plán rozvoja športu v našej obci ktorý sa skladal z vybudovania detského ihriska, posilňovne a multifunkčného ihriska s umelou trávou. Vybudovanie detského ihriska nám hneď od začiatku však viazlo na pozemkoch, nakoľko obec nemala v centre obce a blízkom okolí žiadne pozemky. Čiže pri jeho budovaní sme museli začať od nuly a najskôr získať pozemok vedľa domu služieb. Následne sme formou brigád, dobrovoľníckej práce, využitia aktívnych pracovníkov, dodávateľských prác cez stavebnú firmu, pracovníkov obecného úradu, sponzorov a samozrejme starostu obce toto ihrisko vybudovali.

Týmto by som chcel aj poďakovať všetkým, čo na tomto detskom ihrisku odvedli aj brigádnické práce a to Ing. Miroslavovi Markotánovi, Štefanovi Babiakovi, Ing. Igorovi Šoltésovi, Milanovi Albertimu, Jánovi Uhrinovi, ďalej všetkým aktívnym pracovníkom, ktorí sa podieľali na prácach pri budovaní tohto ihriska a boli ochotní pracovať aj v sobotu, Jaroslavovi Kocúrovi z obecného úradu, taktiež všetkým poslancom, že podporili vytvorenie tohto ihriska pre malé deti. Ďalej by som chcel poďakovať sponzorom ktorí venovali atrakcie pre deti a to Vladimírovi Mánikovi, firme AUTOSPORT FIAT zastúpenej pani Szilágyiovou, stavebnej komisii a obecnému úradu. Taktiež patrí vďaka starostovi obce za koordinovanie prác a zabezpečovanie materiálu.

Súčasne s budovaním detského ihriska obecný úrad pracoval na vytvorení posilňovne, ktorá sa mala otvoriť súčasne s detským ihriskom a naväzovala na koncepciu rozvoja športu v obci prednesenú stavebnou komisiou a návrhmi prác na tento rok, tak sme sa rozhodli, že v spolupráci s kultúrnou komisiou, obecným úradom a obvodnou organizáciou strany SMER zorganizujeme slávnostné otvorenie športovísk, spojené s dňom detí dňa 13.6.2009. Tento nezvyklý dátum sme zvolili aj preto, aby sa ho mohol zúčastniť a deti zabaviť aj kamarát Jožo Pročko. Pričom na tejto akcii vystúpil bez nároku na honorár. Taktiež sa jej zúčastnil prednosta Obvodného úradu v Lučenci Ing. Hámorník, ktorý verejne prisľúbil multifunkčné ihrisko pre našu obec. Týmto sme aj akciu dňa 13.6.2009 brali ako generálku na otvorenie multifunkčného ihriska, o ktorého získanie sme sa stavebná komisia, starosta obce a obvodná organizácia strany SMER snažili od roku 2007.

Taktiež na žiadosti občanov sme iniciovali vybudovanie parkoviska pri dome služieb, ktoré tiež prispelo k skrášleniu stredu obce a zmenilo aj ďalšiu časť získaného pozemku na hodný našej obce.

Na záver by som chcel uviesť ešte pár úvah. Vytvorením detského ihriska som si splnil aj svoje predsavzatie, ktoré som si dal keď som išiel kandidovať za poslanca, pretože som sa kandidovať rozhodol keď som bol na detskom ihrisku v obci Divín, kde som si povedal, že niečo také si zaslúži aj naša obec. Zároveň chcem všetkých ubezpečiť, že peniaze ktoré sa na túto akciu preinvestovali, sú peniaze ktoré chodia z podielových daní na obec preto, že máme v obci dostatok detí. Taktiež atrakcie budeme ďalej dopĺňať nakoľko je o ihrisko veľký záujem.

Druhou úvahou by som sa chcel dotknúť jedného konštatovania mojej kolegyne, že mládež v dnešnej dobe nemá vytvorené podmienky na športovanie a ak aj tak finančne náročné. Na to som sa zamyslel a povedal jej, že je to všetko len vec prístupu a uviedol príklad našej obce, kde sme v priebehu roka vytvorili detské ihrisko, posilňovňu a do konca roka by sme mali mať multifunkčné ihrisko s umelou trávou a tým sa ako obec zaradíme z chvosta podmienok pre šport na popredné miesta čo sa týka vytvorených podmienok. Takže všetko je to o chcení a snahe a keď táto je veci sa daria. Týmto sme myslím aj dokázali, že aj naše aktivity, o ktoré sme chceli rozbehnúť okolo veľkého štadióna by boli čestné a mali mať len jeden cieľ a to rozvoj a vytvorenie lepších podmienok pre občanov.

Mgr. Lubomír Kováčik, predseda stavebnej komisie

Pripomínáme si 90 výročie vpádu Maďarskej červenej armády na Slovensko

Rozpad Rakúsko-uhorskej monarchie na konci októbra 1918 a vznik Česko-slovenskej republiky mal dramatický priebeh predovšetkým v južných oblastiach Slovenska, kde žili Slováci a Maďari zhruba rovnomerne pomiešaní od Dunaja na západe až po rieku Uh na východe krajiny. Do tohto pásu spadalo i územie historického Novohradu. Jeho centrom bolo prosperujúce priemyselné mesto Lučenec, ktoré ležalo na slovenskom a maďarskom rečovom rozhraní. Na konci októbra 1918 mal Lučenec zväčša maďarské alebo pomadařčené obyvateľstvo, čoho opakom boli okolité obce. Všetky obce ležiace na západ, sever a východ od mesta mali čisto slovenské obyvateľstvo, len v niektorých obciach na juhu prevládali Maďari. Do Novohradu prichádzali správy o udalostiach v Prahe, v Turčianskom sv. Martine a o utvorení Česko-slovenskej republiky (ČSR) pomaly. Po vyhlásení „Martinskej deklarácie“ miestni Slováci predpokladali, že Slovensko bude pripojené k ČSR. Nevedelo sa však ani približne kadiaľ povedie južná hranica Slovenska. Územie horného Novohradu čs. armáda obsadzovala postupne. Postup prebiehal prakticky výlučne po železničných tratiach. Severné oblasti po Lovinobaňu boli obsadené v decembri 1918 a zvyšok územia v januári 1919. Lučenec bol obsadený 3. januára 1919. Všetky vedúce miesta obsadili českí úradníci. V Lovinobani a v Poltári bol čs. správou prebratý kompletný maďarský personál bezo zmien. Taktiež tieto stanice a trate boli prevzaté v dobrom stave. Dňa 5. – 6. januára 1919 zložil maďarský železničný personál v Lučenci sľub vernosti republike, a to bez výnimky, pretože správa maďarských železníc im to priamo nariadila. V Lovinobani však zamestnanci zložili sľub až niekedy na jar a na niektorých menších staničkách k nemu ani nedošlo.

Maďarsko však stále nechcelo uznať suverenitu ČSR na Slovensku, hoci republika už bola medzinárodne uznaná. Maďarskí sociálni demokrati sa v snahe zachrániť Uhorsko spojili s komunistami, utvorili revolučnú vládnú radu a 21. marca 1919 vyhlásili Maďarskú republiku rád (MRR). V polovici mája 1919 sa jej vláda rozhodla vymaniť z obkľučovacieho kruhu (Juhoslávia, Rumunsko, ČSR) ofenzívnou akciou na severovýchod s cieľom spojiť sa s Červenou armádou sovietskeho Ruska, ktorá útočila na Poľsko. Kalkulovalo sa aj s opätovným pripojením Slovenska k boľševickému Maďarsku. Hlavná úloha pripadá III. armádnemu zboru maďarskej červenej armády (ČA). Mal útočiť v smere Miškovce – Košice – Prešov, II. armádnym zbor v smere Šalgotárján – Lučenec – Zvolen a I. zbor v smere Balažské Ďarmoty – Parkan (Štúrovo) – Levice. Všetky útočné smery sa tiahli po železnici, čo boľševikom umožnilo nasadiť svoje početné obrnené vlaky. Hlavným cieľom maďarskej ofenzívy bolo dosiahnuť košicko-bohumínsku magistrálu pri Vrútkach, prerušiť ju a izolovať tak Západnú a Východnú armádnú skupinu čs. armády. Tým by sa vytvorili predpoklady na podmanenie si celého Slovenska. Útok maďarskej ČA v noci z 29. na 30. mája 1919 známy ako „severná výprava“ prišiel do práve prebiehajúcej reorganizácie čs. armády. V jej rámci bol 4. júna 1919 vymenovaný aj veliteľ „lučeneckej skupiny“ gen. Letovský za plk. Šnejdárka. Najväčšie úsilie vyvinuli maďarskí boľševici na dobytie Lučenca, čo im poskytlo vhodnú základňu na ďalší postup smerom na Zvolen a malo aj veľký politický význam. V noci z 29. na 30. mája 1919 jednotky maďarskej 80. brigády prebrodili rieku Ipeľ, prepadli čs. strážne jednotky a obkľúčili ich. Ešte v priebehu 30. mája sa zmocnili skoro všetkých prechodov cez Ipeľ a usadili sa na jeho severnom brehu. Železničná stanica v Lučenci dostala rozkaz k evakuácii. Evakuácia prišla neočakávané a mala byť taká rýchla, že z toho vznikla panika. Pri Rapovciach bola v dopoludňajších hodinách prelomená obranná čiara čs. armády a vojaci ustupovali k Lučencu. Útok boľševici podporovali silnou delostreleckou paľbou od 4. hodiny ráno. Zo stanice sa odviezlo zhruba 450 vozňov a jazda bola takto pre veľké zaťaženie malých lokomotív a nedostatok vody veľmi nebezpečná. Vlaky šli skoro krokom po desaťminútových intervaloch smerom k Lovinobani.

Večer 30. mája 1919 o 17.00 hodine maďarská ČA Lučenec obsadila. Maďarské obyvateľstvo a hlavne robotníci ju vítali radostne a s oduševnením. Po krátkej prestávke Maďari obnovili postup smerom k Lovinobani. Boľševici dorazili k Lovinobani zavčas rána 3. júna 1919. Ako prvá postupovala „internacionálna“ 80. brigáda. Čs. vojsko tu silnou paľbou z kopcov medzi Lovinobaňou a Mýtnou a z Dobročských vrchov celé dva dni zdržiavalo maďarské voje umiestnené v horách severovýchodne od Lovinobane a Uderinej. Miestna železničná stanica ostreľovaná po celé dva dni bola značne poškodená. Na stanicu, na strážny dom č. 120 a na točňu dopadlo niekoľko delostreleckých granátov a tiež koľaje v stanici aj okolo nej boli poškodené. Po dvojdennej bitke o Lovinobaňu čs. jednotky ustúpili a boľševici postupovali smerom na Zvolen. Do 6. júna 1919 jednotky ČA obsadili na hlavnom smere útoku aj obce Mýtna, Divín, Ružiná, Ábelová, Polichno a Madačka. Na

Poltárskom smere obsadili do 7. júna do obce Cinobaňa, Nedelište, Zlatno, Málinec a Hradište. Na území obsadenom maďarskou Červenou armádou bola odstránená moc politická nedávno vzniknutého čs. štátu. V mestách a dedinách vznikali orgány boľševickej moci – župné, okresné a mestské direktoriá a miestne rady robotníkov a roľníkov. Vedúce miesta boli obsadené boľševikmi a im oddanými ľuďmi. Územie Novohradu patrilo k Novohradskému župnému direktóriu so sídlom v Balažských Ďarmotách. Maďarské obyvateľstvo na Slovensku videlo v úspešnej maďarskej ofenzíve možnosť obnoviť integritu Uhorska. Vojaci maďarskej ČA v spolupráci s miestnymi maďarskými nacionalistami začali po príchode na Slovensko prenasledovať národne uvedomé slovenské obyvateľstvo i prostých roľníkov a robotníkov. Na viacerých miestach ich na základe rôznych udaní uväznili, obrali o majetok, šikanovali, trýznili a v nejednom prípade im siahli aj na život. Maďarská Červená armáda v hornom Novohrade celý čas len rabovala. V obsadených dedinách zostali menšie posádky, ktoré obyvateľstvu za boľševické peniaze rekvirovali všetko cenné. Celé noci bolo počuť rachot povozov a nákladných áut, ktoré vyvážali zásoby a tovar z obchodov, skladov a aj z tovární do Salgotarjánu a Balážskych Ďarmôt. „Odniesť všetko a nič nedoniesť“ bolo ich heslo. Mnohí ľudia už z toho usudzovali, že boľševici v Novohrade dlho nepobudnú a ich cieľom je len vyrabovať Slovensko. Nechceli tomu uveriť len robotníci, ktorým bolo na začiatku celkom dobre. Súdruhovia obsadili všetky vedúce miesta, vozili sa na kočiaroch a autách a pri rozdeľovaní potravín mali hlavné slovo. Bol to pre nich skutočný raj. Netrvalo to však dlho, lebo došli zásoby a začala sa prejavovať nespokojnosť aj u proletariátu.

Medzitým mierová konferencia 13. júna 1919 rozhodla o československo-maďarských hraniciach, čo sa telegraficky oznámilo obom vládam 15. júna 1919. Francúzsky maršal F. Foch splnomocnil hlavného veliteľa čs. vojsk gen. M. C. Pellého, aby boľševikom stanovil lehotu a spôsob ústupu na stanovenú hranicu. Ústup maďarskej Červenej armády sa začal 30. júna 1919. Z horného Novohradu sa stiahla do 3. júla 1919. V ten istý deň začala svoj postup čs. armáda. Väčšina slovenského obyvateľstva si radostne vydýchla. Keď začali slovenské územie opäť obsadzovať čs. železničiar, zhrozili sa nad tým, čo videli. Pri znovuoobsadzovaní staníc Kriváň a Lovinobaňa 3. júla 1919 tu železničiar našli len holé múry a rozbité strechy. Všetko bolo zničené a čo sa dalo odviecť, boľševici odviekli. Na celom úseku Kriváň – Lučenec boli popretrhované telefónne káble a všetky stĺpy boli vyvážané. Spojenie medzi jednotlivými stanicami bolo takmer Čs. armáda obsadila územie Slovenska do 7. júla 1919. Konečná úprava hraníc medzi ČSR a Maďarskom sa uskutočnila podpisom mierovej zmluvy v Trianone 4. júna 1920. Slovensko sa tak po viac ako 1 000 rokoch definitívne stalo súčasťou nového štátneho útvaru – ČSR. Neobišlo sa to bez krvavých bojov s Maďarmi, ktorí sa nedokázali s týmto stavom zmieriť. Severný Novohrad sa stal jedným z epicentier tohto krvavého zápasu. Slováci žijúci v Novohrade sa práve po skúsenostiach s brutálnymi výčinnými maďarskými ozbrojenými silami z rokov 1918 – 1919 stali bezvýhradnými podporovateľmi nového štátneho útvaru.

PhDr. Pavel Mičianik, PhD.

Obec Lovinobaňa v rámci povinného separovaného zberu vyhlasuje na 15. 07. 2009 a 16. 07. 2009 zber nasledovných odpadov:

- opotrebovaných batérií a akumulátorov,
- odpadových olejov,
- objemných odpadov (opotrebované pneumatiky, starý nábytok, umývadlá, radiátory, kuchynské linky, koberce, do určitej miery aj drobné stavebné odpady ... atď.)
- oddelene vytriedených odpadov z domácností s obsahom škodlivín (žiarivky, ortuťové teplomery, rozpúšťadlá, staré farby, lepidlá živice, laky ... atď.)

Zber uvedených odpadov sa uskutoční v kotolni na Štvrti 1. mája dňa 15. 07. 2009 v čase od 14:00 hod do 16:30 hod a 16. 07. 2009 v čase od 10:00 hod do 13:00 hod. V prípade potreby dovozu veľkoobjemových odpadov je potrebné túto skutočnosť oznámiť na obecný úrad v Lovinobani (tel. 4396402,4512516).

- biologicky rozložiteľný odpad zo zelene je možné vozit' na ČOV, kde je zriadené kompostovisko priebežne po jeho vzniku a oznámení na ČOV u p. Orsága alebo p. Chudinu, tel. 4396493.

Ing. Marian Lenhard, starosta obce

Činnosť Obecného zastupiteľstva v Lovinobani

Obecné zastupiteľstvo na svojich zasadnutiach dňa 8. apríla a 2. júna 2009 mimo iného schválilo:

- VZN č. 6/2009 o vylepovaní volebných plagátov. Plochy pre vylepovanie volebných plagátov sa určujú vývesné tabule pri OcÚ, kine, ZŠ a v centre Uderinej,
- Úhradu za reláciu reklamného alebo propagačného charakteru v miestnom rozhlase vo výške 3,- €,
- Úhradu za rozmnožovanie tlačív: formát A4 – 0,10 €, formát A3 – 0,20 €,
- Žiadosť ZŠ o poskytnutie príspevku vo výške 332,- € pre 33 žiakov 1. a 2. ročníka na čiastočnú úhradu nákladov na ubytovanie a dopravu na projektové vyučovanie formou týždenného pobytu,
- Zmluvu o dielo na zhotovenie predrealizačného geodetického zamerania časti Lovinobane a porealizačného zamerania jestvujúcej kanalizácie pre potreby spracovania projektovej dokumentácie „Kanalizácie Lovinobaňa“,

Zriadenie obecného kompostoviska na čističke odpadových vôd. Biologicky rozložiteľný odpad, ktorý patrí na kompostovisko je odpad rastlinného pôvodu. Patrí sem pokosená tráva, uhynuté rastliny, lístie, opadané ovocie, tenké vetvy, organické odpady vznikajúce pri iných domácich prácach, napr. piliny, biologické odpady z kuchyne – nespotrebovaná zelenina a ovocie, zvyšky potravín.

- Rekonštrukciu strechy požiarnej zbrojnice v Uderinej,
- Výmenu okien a vstupných dverí na budove obecného úradu,

Prevádzku posilňovne v Dome služieb. Prevádzková doba je v pondelok až sobotu od 10.00 hod. do 21.00 hod. Poplatok na úhradu nákladov za využívanie posilňovne na dobu 2 hod je 1€/vstup/osoba, študenti stredných škôl platia vstupné 0,80€/vstup/osoba. Vstup do posilňovne je možný len v prítomnosti aspoň jednej dospeléj osoby. Kľúč od posilňovne je uložený u Ing. Terézie Ondrisovej na obecnom úrade.

- Realizáciu viacúčelového ihriska pri ZŠ v zmysle verejného obstarania firmou POLY Slovakia, s.r.o. v cene 61.047 € (vrchná stavba) a v zmysle ponuky firmy MNT, s.r.o. Filakovo v cene 20.948,70 € (spodná stavba),
- Mandátnu zmluvu pre vypracovanie projektovej žiadosti pre rekonštrukciu ZŠ s firmou SQM, s.r.o.,
- Zmluvu o dielo pre vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie ZŠ s firmou 4PRO, s.r.o.,
- Zmluvu o dielo pre vypracovanie žiadosti o NFP „Revitalizácia centrálnej zóny obce Lovinobaňa“ (Štvrť 1. Mája) s firmou IKF Service, s.r.o.,
- Zmluvu o dielo pre vypracovanie projektovej dokumentácie „Revitalizácia centrálnej zóny“ s firmou IKF Service, s.r.o.

Ing. Ján Palečka, zástupca starostu

Z práce Komisie pre rozvoj obce Lovinobaňa

Komisia pre rozvoj obce Lovinobaňa a Uderiná pripomenkovala na konci roku 2008 rozpočet obce na rok 2009. Žiadala zahrnúť do rozpočtu obce sumu 200 000 Sk pre Základnú školu v Lovinobani na nákup nových školských lavíc pre 3 triedy prvého stupňa (obecné zastupiteľstvo tento návrh neschválilo), poskytnúť 20 000 Sk na opravu bývalej triedy v budove bývalej školy v Uderinej a zainvestovať aj do opravy strechy miestnej hasičskej zbrojnice. Komisia jednoznačne podporila rozbehnutie prác na vybudovaní kanalizácie v obci Lovinobaňa, pretože obce nad 2 000 obyvateľov majú mať vybudovanú kanalizáciu do roku 2015. Všetci členovia komisie sa zhodli, aby budovanie kanalizácie bolo jednou z hlavných priorit obce. Podpora bola vyjadrená aj vybudovaním parkoviska pri Dome služieb. Obec by tiež mala poskytnúť 30 000 Sk na nevyhnutné opravy tribúny futbalového štadiónu. Štadión je totiž v poslednej dobe veľmi dobre využitý. V obci navyše 20. júna 2009 vznikol nový športový klub 1. FC Lovinobaňa, ktorý má záujem o využitie i údržbu futbalového štadiónu. Športový klub vznikol a bude fungovať ako občianske združenie.

Na ďalšom zasadnutí sa komisia zaoberala zámerom rekonštruovať budovu materskej školy v obci Lovinobaňa. Budova totiž už niekoľko rokov nespĺňa zdravotné normy kvôli závadným materiálom, z ktorých bola postavená. Rekonštrukcia bude preto spočívať v asanácii montovanej prízemnej stavby, ktorá je postavená na betónovom základe. Základy zostanú zachované s tým, že na ne bude postavená nová budova. Predseda komisie spolu so starostom obce a projektantom urobili prehliadku budovy a konzultovali rekonštrukciu s riaditeľkou MŠ pani Bakanovou i riaditeľkou jedálne pri MŠ pani Mihalkovou. Obidve riaditeľky upozornili, že MŠ pre 60 detí potrebuje viac priestoru. Riaditeľka MŠ požadovala jednu miestnosť pre popoludňajší oddych detí a riaditeľka jedálne miestnosť pre prezliekanie zamestnancov a sklad potravín. Rozhodlo sa preto budovy MŠ rozšíriť tak, aby ich požiadavky boli splnené. Spoločne sa vytipoval priestor smerom k školskému štadiónu. Po obhliadke budovy projektant rokoval so starostom obce Ing. Lenhardom. Dohodli sa na spracovaní projektu. Rekonštrukcia MŠ by sa mala uskutočniť v čase letných prázdnin, ktoré obec na tento účel predĺži na 2 mesiace. So začatím prác sa počíta najneskôr do troch rokov v závislosti od toho, či sa obci podarí získať dotáciu na rekonštrukciu Základnej školy. Komisia tiež podporila projekt na obnovenie komunikácií na Štvrti 1. mája i tých častí obce, ktorý predložil obecnej rade starosta obce. Prioritami obce na najbližšie obdobie sú teda rekonštrukcia Základnej školy, kanalizácia, rekonštrukcia Materskej školy a Štvrť 1. mája

PhDr. Pavel Mičianik, PhD., predseda komisie pre rozvoj obce

Zo zasadnutia komisie životného prostredia

Komisia životného prostredia na svojich stretnutiach prešetrovala a riešila v spolupráci so starostom obce aj stavebnou komisiou podnety občanov obce týkajúce sa prevažne nakladania s komunálnym odpadom, spaľovania plastov a biologicky rozložiteľného materiálu, problematiky hospodárenia s odpadovými vodami, znehodnotenia zdrojov pitnej vody a ochrany drevín. Hlavnou prioritou komisie je vybudovanie kanalizácie v obci Lovinobaňa a Uderiná a rekonštrukcia ČOV. V spolupráci s obcou sa podarilo doriešiť s vlastníkom pozemku problém s topolmi rastúcimi pri cestnej komunikácii v smere Lučenec – Zvolen, z ktorých by mali byť nebezpečné a poškodené v priebehu tohto roka odstránené. V riešení obce je aj komunálny odpad v pivničných priestoroch bytových domov v Štvrti 1. mája, kde prebiehajú priestupkové konania. Medzi najčastejšie problémy, ktoré komisia životného prostredia rieši patrí problematika týkajúca sa odpadu. Jedná sa predovšetkým o nelegálne uskladňovanie komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu. Napriek skutočnosti, že v našej obci je zavedený zber komunálneho odpadu ako aj zber vybraných zložiek odpadu – separovaný zber neustále dochádza k vzniku nových nelegálnych skládok odpadu. Odstraňovanie týchto nelegálnych skládok komunálneho odpadu a drobného stavebného odpadu musí v prípade nezistenia totožnosti osôb, ktoré sú zodpovedné za nedovolené uskladnenie odpadu, odstrániť na vlastné náklady obec. Pre občanov obce to však znamená, že náklady na odstránenie týchto nelegálnych skládok odpadu platia všetci občania obce, ktorý si platia daň za odpady v zmysle platobného výmeru. Vychádzajúc z týchto skutočností to pre všetkých občanov znamená, že čím väčšie množstvo nelegálnych skládok odpadu musí obec odstrániť, tým vyšší bude pre nás občanov poplatok za odpad. Napriek tomuto sa však nájdu osoby, ktoré namiesto odstraňovania odpadu legálnym spôsobom tento radšej vyvezú niekde inde, čím vzniká nelegálna skládka odpadu.

Vzhľadom na to, že problematika nakladania s odpadmi je podľa množstva podnetov, ktoré komisia a obec musí riešiť sa komisia životného prostredia rozhodla opätovne priblížiť občanom problematiku nakladania s odpadmi.

Ako správne nakladať s odpadom?

Ideálne by sa malo vzniku odpadu zabrániť. Odpad, ktorému nemožno zabrániť, by sa mal znova využiť ako druhotná surovina, recyklovať a pokiaľ je to možné energeticky zhodnotiť. Skládkovanie odpadu by sa malo používať čo najmenej, nakoľko skládky predstavujú záťaž pre životné prostredie. Naša obec zabezpečuje separovaný zber vybraných zložiek komunálneho odpadu a to papier, sklo a plasty. Od roku 2010 bude v zmysle platných právnych predpisov povinnosťou obce separovať minimálne päť zložiek komunálneho odpadu. Častým problémom pri separovaní odpadov býva neznalosť toho, čo všetko patrí do jednotlivých vyseparovaných zložiek komunálneho odpadu. V nasledujúcej tabuľke uvádzame najčastejšie sa vyskytujúce zložky odpadu, ktoré sa separujú aj tie, ktoré do nich nepatria.

Zásady pri separovanom zbere:

PAPIER	
Do separovaného zberu patrí:	Do separovaného zberu nepatrí:
Novinový papier, časopisy, katalógy, letáky, prospekty, staré zošity, výkresy, obálky bez vystuženého vnútra, telefónny zoznam, plagáty, lístky, pohľadnice, krepový papier, papierový obal a vrecko, škatule a kartóny, počítačový papier atď.	Papier potiahnutý fóliou (káva, práškové nápoje), škatuľové obaly od nápojov (viacvrstvové obaly od džúsu, mlieka ...), masné a silne znečistené papiere (napr. maslom, džemom, atď.), plastové fólie, obaly od sladkostí a slanosti, faxový papier, pauzovací papier atď.

SKLO	
Do separovaného zberu patrí:	Do separovaného zberu nepatrí:
Sklenená fľaša, pohár alebo fľaštička, črepy, rozbité okno, skúmavka, sklo z okuliarov, atď.	Žiarovka, žiarivka, osvetľovacie neónové trubice, sklo s drôtenou vložkou, plexisklo, autosklo, zrkadlo, keramika, porcelán, teplomer, TV obrazovky, počítačové monitory atď.

PLASTY	
Do separovaného zberu patrí:	Do separovaného zberu nepatrí:
Číre a farebné fólie, tašky, vedrá a plastové obaly od kozmetických a čistiacich prípravkov, vrecká od mlieka, prepravky fľaš, plastové obaly od liekov, fľaše od nealko nápojov, sirupov, fľaše od rastlinných olejov, obaly od cukroví, téglíky od jogurtov, smotany, plastové hračky, penový polystyrén, pohárik z automatov, rôzne plastové nádoby, vodoinštalčné a elektroinštalčné rúrky, plastové okná a plastový nábytok, atď.	Znečistené plasty (napr. farbami, olejom), viacvrstvové obaly (napr. od kávy, vreckových polievok, liekov...), podlahové krytiny, guma, molitan, atď.
Je potrebné zmenšiť objem plastových fľaš – otvoriť ich, vytlačiť vzduch a opätovne zatvoriť.	

Medzi ostatné komodity separovaného zberu, s ktorými sa najčastejšie stretávame sú biologický odpad, iný nebezpečný odpad, elektroodpad a iné.

KOMPOST – BIOLOGICKY ROZLOŽITEĽNÝ ODPAD

Do separovaného zberu patrí: Zvyšky ovocia, zeleniny, starý chlieb, bezmäsité zvyšky jedla, škrupiny z orechov a vajca, usadeniny z kávy, čajové vrecko, kvety, tráva, listie, malé konáre, burina, piliny a hobliny, vata, drevný popol, atď.	Do separovaného zberu nepatrí: Šupky z južného ovocia, mäsité zvyšky jedla (šunka, saláma, hydina, paštéta...), kosti, cigaretové ohorky a popol, atď.
--	--

INÝ NEBEZPEČNÝ ODPAD

Do separovaného zberu patrí: Batérie, teplomery, rozpúšťadlá, staré farby, lepidlá, živice, laky, motorové oleje, kyseliny, zásady, fotochemické látky, pesticídy a chemické prípravky na ošetrovanie rastlín a drevín, umelé hnojivá, čistiace prostriedky, drevo obsahujúce nebezpečné látky, handry znečistené olejom, farbami, staré nespotrebované lieky, mastičky, ihly a injekčné striekačky atď.

ELEKTROODPAD

Do separovaného zberu patrí: Elektrické a elektronické prístroje a zariadenia – televízory, rádia, počítačová a kancelárska technika, videá, chladničky, variče, ohrievače, kávovary, nefunkčné práčky, sušiče, mikrovlnné rúry, ventilátory, klimatizačné zariadenia, vysávače, žehličky, hriankovače, elektromotory, ručné elektrické náradie, telekomunikačná technika, mobily, svetelné zdroje, termostaty, atď.	Do separovaného zberu nepatrí: Papier, plast, kov, sklo, bioodpad, batéria, textil...
--	---

Ing. Jana Mániková, predseda komisie životného prostredia

Poďakovanie

Dňa 22. až 25.6.2009 sa deti ZŠ zúčastnili Školy v prírode v Liptovskom Jáne. Touto cestou by sme sa chceli poďakovať všetkým, ktorí prispeli svojím úsilím a snahou o krásne zážitky detí počas tohto pobytu. Ďakujeme najmä pani učiteľke Mgr. Miriam Jakubove, Mgr. Jaroslave Markotánovej a vedeniu školy za ich ochotu zorganizovať takúto akciu. Zároveň pani učiteľkám ďakujeme za profesionálny prístup k našim deťom, trpezlivosť a ochotu každému z nich pomôcť nielen počas tohto pobytu, ale aj počas celého školského roka.

Vďaka tiež patrí učiteľkám v MŠ, ktoré dňa 16.6.2009 zorganizovali výlet pre našich najmenších. Deti prišli síce unavené a vyčerpané, ale šťastné a nadšené z nevedne prežitého dňa.

Ďakujeme aj starostovi obce Ing. Mariánovi Lenhardovi a Obecnému zastupiteľstvu za sponzorský dar 332.00 € na pobyt detí v Liptovskom Jáne. Vaším príspevom ste nám rodičom pomohli znížiť náklady na tento pobyt. Zároveň ďakujeme za ochotu, s ktorou pomáhate našej škole nielen pri financovaní tejto akcie, ale aj za finančné prostriedky vďaka ktorým funguje škôlka. Teší nás, že aj keď deti nemôžu byť vašimi voličmi, myslíte na ne a pomáhate im. Za všetky deti vám týmto veľmi pekne ďakujeme.

rodičia ZŠ a MŠ

V dňoch 22.6. – 25.6.2009 žiaci 1. stupňa Základnej školy Lovinobaňa zabudli na školu a povinnosti, rodičov nechali doma, zbalili si kufre a kamošov a absolvovali dobrú náladu, zvýšenú športovú a tanečnú aktivitu vo Fan City

Liptovský Ján. Učitelia im pripravili program na ktorý sa nezabúda. Deti absolvovali kúpanie v Tatralandii v Liptovskom Mikuláši, olympiádu chalani proti babám, pyžamovú párty, superstar, prostredníctvom hier sme si precvičili angličtinu, prírodovedu. Rodičom sme deti vrátili unavené, zafúfané, s kopou špinavých vecí, ale plné zážitkov. Chceme sa poďakovať vedeniu školy a hlavne Obecnému úradu v Lovinobani za finančný príspevok pre deti na pobyt, čím umožnili 31 deťom prežiť nádherný týždeň.

Mgr. Miriam Jakubove

Ako ďalej s futbalom v Lovinobani.....???

Vážení športoví priatelia a obyvatelia obce Lovinobaňa, dovoľte mi, aby som Vás v mene TJ Magnezit Lovinobaňa informoval o činnosti futbalového klubu v Lovinobani. Isto všetci viete, že futbal v obci Lovinobaňa má dlhodobú a v neposlednom rade aj úspešnú minulosť. Ale nad budúcnosťou visí otáznik a nie jeden.

Dňa 20.06.2009 sa uskutočnila výročná členská chôdza TJ Magnezit, na ktorej bola prednesená správa o činnosti za rok 2007/2008 a plán hlavných úloh na rok 2009. Správa o hospodárení nebola prednesená z dôvodu neúčasti hlavného pokladníka. Posledná výročná členská schôdza, na ktorej bola posledný krát vyhodnotená správa o činnosti a hospodárení, ktorú predložil sa konala v januári 2006. Na nej sa p. Barcaj po prednesení správy o hospodárení vzdal funkcie a bolo dohodnuté, že sa vytvorí nový výbor, ktorý oživí celú činnosť TJ, ale opak je pravda. Z dôvodu nefunkčnosti výboru TJ Magnezit Lovinobaňa a odstúpenia pokladníka TJ Magnezit Lovinobaňa p. Pavla Peťka dňa 16.03.2009, ktorý mal na starosti financovanie TJ a vedenie jednoduchého účtovníctva, poverila obec Lovinobaňa, zastúpená starostom obce, Ing. Mariánom Lenhardom, Pavla Gablása ako trénera starších žiakov TJ Magnezit, spravovaním uvedenej nehnuteľnosti. Ďalej ma ako hlavný sponzor splnomocnil vykonávaním financovania, evidovania príjmov a výdavkov na zabezpečenie skončenia súťažného ročníka starších žiakov vo futbale 2008/2009. Prevzatie spravovania uvedenej nehnuteľnosti prebehlo bez predchádzajúcej správy o hospodárení za minuločné obdobie a inventarizácie majetku, ktorú nevyhotovil výbor TJ Magnezit Lovinobaňa, ktorý v plnom rozsahu zodpovedá za prechádzajúce financovanie a hospodárenie.

Po sezóne 2006/2007 sa skončilo účinkovanie mužov vo futbale a v sezóne 2007/2008 a 2008/2009 hrajú futbalovú súťaž iba žiaci. Smutné na tom je, že rozpustenie a neprihlásenie družstva mužov sa uskutočnilo bez zvolania mimoriadnej výročnej členskej schôdze a následne došlo k rozpredaniu hráčov TJ do okolitých klubov. Zlá finančná situácia a kríza v TJ začala v roku 2005 po kontrole v pohostinstve Dolina Colným úradom Filakovo, ktorý pod pulťom našiel neoznačený alkohol prinesený Miroslavom Malčekom, Colný úrad uložil TJ pokutu. Tento správny delikt nie je ešte do dnešného dňa doriešený. Ďalej Daňový úrad Lučenec pri daňovej kontrole dani z príjmov zo závislej činnosti za rok 2006 zistil, že TJ neodvádzala správcovi dane daň vybranú zrážkou z príjmu zo závislej činnosti vo výške 10 641,- Sk (353,22 €) a za rok 2007, 2008 nebola podaná daň z príjmov zo závislej činnosti, za čo hrozí TJ pokuta a samozrejme finančné dorovnanie. Ďalej kontrola Regionálneho úradu verejného zdravotníctva 3.11.2005 zistila nedostatky v oblasti nevyhovujúcich priestorov spŕch, záchodov a omietok, ktoré treba opraviť. S opravou sa začalo minulý rok, keď obec Lovinobaňa vyčlenila 30 000,-Sk na opravu a urobil sa nový rozvod vodovodu, zamontovali sa nové vodovodné batérie a záchody. Bude treba ešte obložiť steny záchodov a spŕch. Smutné na tom je, že za bývalého režimu, keď do TJ išli nemalé finančné prostriedky sa minimálne investovalo do opráv a rekonštrukcie budovy tribúny, hlavne sociálnych zariadení.

Ďalší problém je so zavlažovaním. Vlni ukradli elektromotor zavlažovacieho čerpadla, potrubie a sací kôš. Tento problém, by sa mal vyriešiť tento rok nákupom nového elektromotora, aj keď najlepšie by bolo zavlažovanie automatické. Vlni sa predal autobus a na zápasy sa používali osobné autá.

Ako vidíte TJ Magnezit má množstvo hlavne finančných problémov, ktoré vedú k úplnému zániku futbalu v obci. Z tohto dôvodu, po dohovore so starostom obce Lovinobaňa, obecný úrad poveril Pavla Gabľasa na vytvorenie nového občianskeho združenia s cieľom podpory zdravia a športových aktivít detí, mládeže a dospelých v obci Lovinobaňa a na tento účel mu poskytne finančné prostriedky. Z tohto dôvodu vzniklo Občianske združenie Športový klub 1.FC LOVINOBANA so sídlom, SNP 356/1, 985 54, Lovinobaňa, ktoré bolo zaregistrované na Ministerstve vnútra 18.05.2009. Za prípravný výbor ŠK boli : Pavol Gabľas, Danica Štrbová, Mikuláš Hladký.

Ako vidíte problémov je dosť a k ich vyriešeniu je potrebná pomoc všetkých ľudí, ktorým záleží na budúcnosti futbalu v Lovinobani. Preto vyzývam všetkých občanov obce Lovinobaňa, ktorý by mali záujem podieľať sa na obnove a rozvoji futbalu v obci prostredníctvom Športového klubu 1.FC LOVINOBANA, nech svojimi návrhmi, skúsenosťami a prácou prispejú k úspešnej obnove futbalu. Základom je členstvo v združení na základe písomnej záväznej prihlášky, ktoré potvrdzuje a eviduje predstavenstvo združenia.

Pavol Gabľas, splnomocnenec prípravného výboru

Deň matiek v Materskej škole dňa 7. mája

„Rozlúčka s predškolákmi“ - program detí Materskej školy lúčiach sa s budúcimi prvákmi dňa 26. júna

5. jún Svetový deň životného prostredia

Väčšina z nás si pri svojom každodennom pracovnom zhone ani neuvedomuje ako je človek a jeho existencia pevne spätý s prírodou. Blíži sa čas dovoleniek a v tomto období pri ich plánovaní začíname intenzívnejšie vnímať prírodu, najmä skutočnosť, kde môžeme vychutnávať krásu prírody a pohodu, ktorú nám poskytuje len ona. Význam prírody pre život človeka nekončí len pri tejto jej rekreačnej funkcii. Pod pojmom životné prostredie si najčastejšie predstavujeme čistú vodu, vzduch, pekné neporušené prostredie pre prácu a bývanie eventuálne zdravé potraviny. Ešte stále prevažná väčšina poníma pod ochranou prírody činnosť vykonávanú skupinkou nadšencov, ktorí pred výstavbou nového rekreačného komplexu resp. komunikácie dajú prednosť nenápadnej rastlinke prípadne „bezvýznamnému“ živočíchovi.

Všetci chápeme aký význam má pre našu ďalšiu existenciu zdravé životné prostredie. Napriek tomu často zabúdame, že nie človeku s jeho ekologicky zameranou technológiou vďačíme za zdravé životné prostredie, ale prírode a jej regeneračnej schopnosti. Táto jej čistiaca schopnosť je závislá od prírodných ekosystémov. Ekosystémy sú zložené z celého množstva prvkov pospájaných medzi sebou vzájomnými väzbami. Vytvárajú tak akúsi „sieť“, z ktorej sa pri vypadnutí jedného prvku takto môže stratiť táto regeneračná schopnosť prírody, ktorá má relevantný význam pre zachovanie života na zemi v takej forme ako ho poznáme.

Obdobie jari je už akosi v našom podvedomí späté s prírodou, životným prostredím a ich ochranou. Dňa 5. júna si už od roku 1972 každoročne pripomíname Svetový deň životného prostredia. Tento deň je spomienkou na prvú konferenciu OSN o životnom prostredí, ktorá sa konala v roku 1972 v Stockholme pod heslo „Je len jedna Zem“. Zúčastnili sa na nej zástupcovia 112 štátov a schválili Deklaráciu o životnom prostredí človeka, ktorá uviedla 25 zásad na zachovanie zlepšenia životného prostredia na zemi. Účastníci konferencie po prvýkrát deklarovali právo človeka na priaznivé životné prostredie a zároveň navrhli globálny systém pozorovania Zeme. V nadväznosti na odporúčania konferencie bolo valným zhromaždením OSN schválený environmentálny program OSN (UNEP) a vyhlásilo 5. jún za Svetový deň životného prostredia.

Stockholmská konferencia upriamila pozornosť svetovej verejnosti na potrebu riešiť v záujme zachovania existencie ľudstva ba planéte Zem problémy životného prostredia, ktoré presahujú hranice štátov a kontinentov a z tohto dôvodu aj ich riešenie vyžadujúce si spoluprácu na medzinárodnej úrovni. Problematika ochrany ozónovej vrstvy Zeme, eliminovanie znečistenia vôd a ochrany ovzdušia, podmieňujúceho skleníkový efekt, kyslé dažde, jadrová bezpečnosť, zneškodňovanie odpadov a otázky biodiverzity sa postupne stávala predmetom viacerých medzinárodných dohovorov i poslaním celosvetových i regionálnych interakčných zoskupení.

Stockholmská konferencia sa sústredila len na otázky starostlivosti o životné prostredie. snahy svetového spoločenstva o zaistenie globálnej environmentálnej bezpečnosti sa však následne vyvíjali už z hľadiska širšieho prístupu a to formuláciou a uplatňovaním princípu trvalej udržateľnosti.

Prelomovým bodom prinášajúcim zásadnú zmenu orientácie v prospech trvalo udržateľného rozvoja sa stala Konferencia OSN o životnom prostredí a rozvoji (UNCED), ktorá sa konala v roku 1992 v Rio de Janeiro. Najväčším úspechom konferencie bolo prijatie AGENDY 21 ako komplexného východiskového dokumentu predstavujúceho reálny návod na zlepšenie kvality života vo vyváženom životnom prostredí so sociálnou a ekonomickou dimenziou. Desať rokov po konferencii v Rio de Janeiro sa zišlo 190 predstaviteľov krajín v juhoafrickom Johannesburgu na najväčšom podujatí v histórii OSN – Summite o trvalo udržateľnom rozvoji, kde sa účastníci snažili nájsť prijateľné riešenie problémov dneška ako sú prístup k pitnej vode pre ľudí na našej planéte, zlepšenie zdravotníckej starostlivosti, boj proti AIDS, malárii, tuberkulóze, zachovanie biodiverzity a ochranu životného prostredia a iné.

Ing. Jana Mániková, predsedka komisie životného prostredia

Občasník obce Lovinobaňa. Vydáva obec Lovinobaňa, SNP 1, 985 54 Lovinobaňa. Telefón 43 96 402, email: obeclovinobana@stonline.sk; Redakčná rada: Ing. Marian Lenhard, Ing. Ján Palečka, Mgr. Ľubomír Kováčik, PhDr. Pavel Mičianik, PhD., Ján Uhrin; Spracoval: Ing. Ján Palečka; Tlač: Presston, s.r.o.